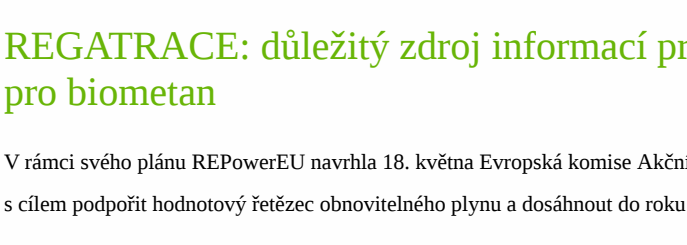

REGATRACE - newsletter, červen 2022

Projekt REGATRACE (Renewable GAs TRade Centre in Europe) si klade za cíl vytvořit efektivní obchodní systém založený na vydávání a obchodování záruk původu biometanu/ obnovitelných plynů. Tím výrazně přispěje k rozšíření společného evropského trhu s biometanem.

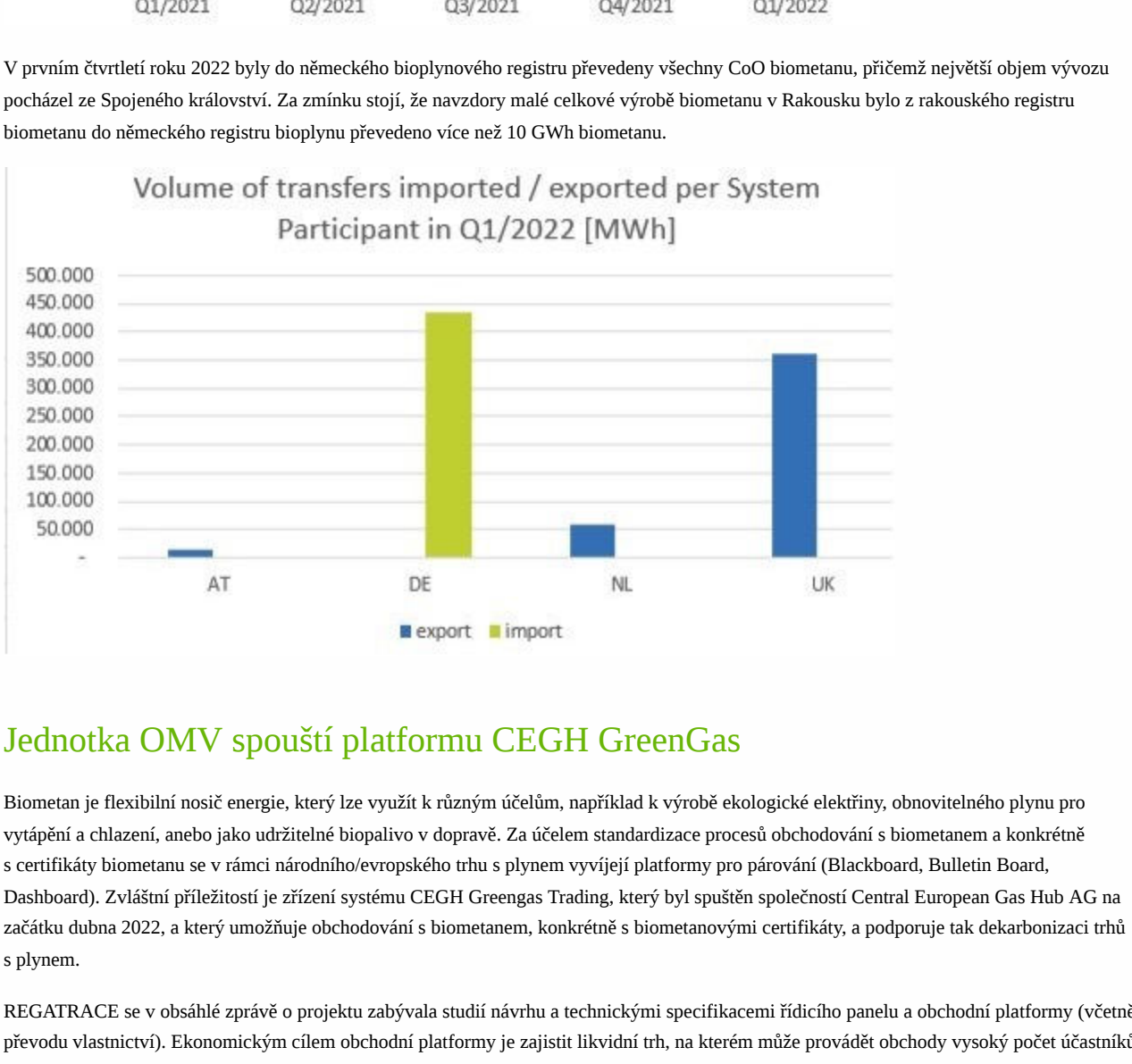
REGATRACE: důležitý zdroj informací pro nový akční plán Evropské komise pro biometan

V rámci svého plánu REPowerEU navrhla 18. května Evropská komise Akční plán pro biometan, včetně Průmyslové aliance pro biometan, s cílem podpořit hodnotový řetězec obnovitelného plynu a dosáhnout do roku 2030 roční produkce 35 miliard m³ biometanu.

Statistiky 1. čtvrtletí programu ERGaR CoO (Certifikáty původu)

V prvním čtvrtletí roku 2022 byly do německého bioplynového registru převedeny všechny CoO biometanu, přičemž největší objem vývozu pocházel ze Spojeného království. Za zmínku stojí, že navzdory malé celkové výrobě biometanu v Rakousku bylo z rakouského registru biometanu do německého registru bioplynu převedeno více než 10 GWh biometanu.

Jednotka OMV spouští platformu CEGH GreenGas

Biometan je flexibilní nosič energie, který lze využít k různým účelům, například k výrobě ekologické elektřiny, obnovitelného plynu pro vytápění a chlazení, anebo jako udržitelné biopalivo v dopravě. Za účelem standardizace procesů obchodování s biometanem a konkrétně s certifikáty biometanu se v rámci národního/evropského trhu s plynem vyvíjejí platformy pro párování (Blackboard, Bulletin Board, Dashboard). Zvláštní příležitostí je zřízení systému CEGH Greengas Trading, který byl spuštěn společností Central European Gas Hub AG na začátku dubna 2022, a který umožňuje obchodování s biometanem, konkrétně s biometanovými certifikáty, a podporuje tak dekarbonizaci trhu s plynem.

REGATRACE se v obsáhlé zprávě o projektu zabývala studií návrhu a technickými specifikacemi řídicího panelu a obchodní platformy (včetně převodu vlastnictví). Ekonomickým cílem obchodní platformy je zajistit likviditu trhu, na kterém může provádět obchody vysoký počet účastníků trhu. Definice produktu obchodovatelných certifikátů je předpokladem likvidity trhu s plynem z obnovitelných zdrojů, přičemž obchodování certifikátů může mít různé formy, například produkty ex-post nebo budoucí produkty. Čím více standardizovaných produktů se stejnou definicí produktu bude k dispozici, tím likvidnější bude trh. Technické podrobnosti, jako jsou funkční a nefunkční požadavky, požadavky na IT rozhraní mezi obchodními platformami a registry a návrh IT systému, lze nalézt ve [veřejně zprávné o zprávě](#).

Central European Gas Hub AG, zkráceně CEGH, společnost OMV, Wiener Börse AG a slovenského provozovatele plynárenské sítě Eustream, a.s., je největším obchodním uzlem s plynem ve střední a východní Evropě s celkovým objemem obchodů 749 TWh v roce 2021, což je devítinásobek roční spotřeby plynu v Rakousku.

Platforma CEGH GreenGas je užitečným nástrojem pro nabídku a poptávku po biometanu. Jakmile bude zelený vodík dostupný na trhu, bude možné s ním na platformě také obchodovat. Platforma umožňuje nákup nebo prodej biometanu s certifikáty nebo bez nich. Shoda kmenových údajů se prakticky provádí prostřednictvím registru biometanu v Rakousku, který provozuje společnost AGCS Gas Clearing and Settlement AG, aby byla zajištěna plynová účinnost trhu a jejich příslušných certifikátů biometanu. Za tímto účelem vydává AGCS účastníkům trhu na požádání potvrzení o účasti.

Obchodní platforma CEGH GreenGas bude kromě nástěnkových zajišťovat také aukce. Je to poprvé, kdy je dodavatelům a kupujícím nabídnout společně tržbu, jehož prostřednictvím je zpracování a správa obchodování výrazně zjednodušena a prezentována transparentním způsobem.

Platforma CEGH GreenGas bude postupně rozšiřována na obchodování se zeleným plynem v zemích střední a východní Evropy s cílem podpořit přehlednější a mezinárodní obchodování. Je nabízena ve dvou jazycích, německé a angličtině, a účast na ní je bezplatná.

Gottfried Steiner, generální ředitel společnosti CEGH: "Díky platformě CEGH GreenGas Platform poprvé umožňujeme obchodování se zelenými plyny. V současné době neexistuje žádný funkční obchod ani platforma. Pro dosažení ambiciózních cílů v oblasti energetiky a klimatu je nezbytná transparentnost a likvidita obchodní platformy. Chceme to aktivně podporovat a považujeme se za ideálního partnera pro přímý přístup k dodávce pro rozšíření obchodu se zelenými plyny."

Sterfanie Königsberger, projektová manažerka AGCS pro ekologizaci plynu: "Aby se národní a evropský trh s biometanem mohl rozvíjet, je třeba nejen rozšířit výrobu, ale také zavést jasné společné strategie pro ekologizaci plynu a právně závazné dlouhodobé cíle. Obchodní platformy navíc zvyšují transparentnost trhu a výrazně zjednodušují organizační procesy, což podpoří přechod energetického sektoru na obnovitelné zdroje energie a zvýší důvěru v celoevropský trh s biometanem. Zřízení platformy CEGH GreenGas je proto velmi vítaným krokem na cestě k harmonizovanému trhu se zeleným plynem. CEGH jako uznávaný ústřední orgán evropského energetického trhu tak podporuje biometan jako existující součást evropského energetického trhu."

Více informací [zde](#).

Společnost Ara Partners kupuje společnost FNX LNG a vytváří evropskou biometanovou platformu

Ara Partners, soukromá kapitálová společnost specializující se na investice do průmyslové dekarbonizace, koupila španělskou společnost FNX Liquid Natural Gas a vytvořila skupinu Cyclo9 Group, evropskou platformu pro biometan. Cyclo9 bude aktivně rozvíjet a provozovat biometanové projekty v celé Evropě. Společnost se bude věnovat zářivce, zpracování a dopravě přirozeně se vyskytujícího metanu produkovaného zemědělsko-potravinářským průmyslem za účelem výroby biometanu.

Nový výstup REGATRACE o dlouhodobých vizích a plánech

V dubnu zveřejnila pracovní skupina REGATRACE WP6 (Podpora zavádění biometanu) novou zprávu. Tento dokument definuje společnou strategickou vizi a plán v clových zemích (BE, CZ, ES, IE, IT, LT a PL) a v podporovaných zemích (EL, EE, FI, LV, UA a SI) s cílem podpořit rozvoj trhu s biometanem.

[Stáhnout dokument](#)

Nový výstup REGATRACE o "hot-spotech" pro výrobu obnovitelného plynu v zemích REGATRACE

Pracovní balíček REGATRACE WP5 (WP5 – Integrované hodnocení a udržitelné strategie mobilizace surovin) je zaměřen na identifikaci silných konceptů a regionů pro výrobu biometanu (jak anaerobní digestce, tak ze zplyňování) a výrobu metanu z elektřiny (PG). V rámci této práce pracovní skupina zveřejnila komplexní zprávu o současném stavu výroby biometanu v zemích REGATRACE a také o konkrétních předpokladech jednotlivých zemí a regionů pro zvýšení výrobních kapacit v budoucnu. Výstup D5.2 je k dispozici na internetových stránkách REGATRACE.

Cílem projektu REGATRACE je podpořit mezinárodní obchod s udržitelnými obnovitelnými plyny, který lze považovat za jeden z důležitých prvků dlouhodobých strategií pro udržitelný energetický systém. V rámci projektu REGATRACE pracovní skupina 5 analyzuje potenciální silné technologie výroby obnovitelných plynů a identifikuje citlivé problémy a otevřené otázky týkající se hodnocení a certifikace udržitelnosti obnovitelných plynů. Součástí této práce je nedávno zveřejněný výstup D5.2, který obsahuje diskusi o potenciálu biogenního CO₂ z výroby bioplynu a biometanu v EU a také diskusi o potenciálních hot-spot regionech pro spojení biogenních zdrojů CO₂ s kapacitami obnovitelné elektřiny pro výrobu obnovitelných plynů v členských sítích REGATRACE.

Zatímco technologie pro výrobu bioplynu a biometanu anaerobní digestce jsou dobře rozvinuté a v různých zemích EU existují výrobní kapacity, pro dosažení cílů snížení emisí skleníkových plynů na úrovni EU a členských států jsou zapotřebí další kapacity pro výrobu H₂ a syntetického metanu. Současný stav politického rámce a přístupu k H₂ pro biometan je velmi různorodý. Členské státy využívají širokou škálu politických nástrojů a opatření (např. výkupní ceny, systémy kvót atd.) na podporu rozvoje výroby bioplynu a biometanu. Některé členské státy EU navíc zavádějí opatření, která podporují přechod odvětví bioplynu k výrobě většího množství biometanu založeného na rostoucím podílu odpadů a zbytků jako vstupních surovin, zatímco celkový význam energetických plodin pro výrobu bioplynu a biometanu bude dále klesat. Kromě toho mohou zařízení na výrobu biometanu produkovat CO₂, který může být důležitou surovinou pro výrobu syntetických paliv. Regionální rozložení potenciálu zeleného CO₂ z bioplynových stanic sleduje pořadí primárních producentů bioplynu a biometanu v EU. Tato zpráva odhaduje celkový teoretický potenciál 33 517 367 tun zeleného CO₂ z bioplynových stanic v EU (na základě údajů o produkci v roce 2019). Za předpokladu, že celkový teoretický potenciál zeleného CO₂ může být mobilizován spolu s 6 141 127 tunami H₂, lze vypočítat celkový teoretický objem 12 217 840 tun syntetického metanu. Vzhledem k velmi rozdílným předpokladům, potenciálům, ale i technologickému a surovinovému zaměření v jednotlivých členských sítích EU a zemích REGATRACE se v rámci EU velmi liší i budoucí cíle produkce a potenciální hot-spoty nebo preferenční regiony pro obnovitelné plyny. Proto tato zpráva obsahuje krátké profily pro každou partnerskou zemi REGATRACE, které shrnují současnou situaci v oblasti výroby obnovitelných plynů.

Projekty čištění bioplynu na biometan jsou stále zajímavější i pro český trh

Zatímco v Česku se bioplyn využívá ve většině případech k výrobě elektřiny a tepla, řada zemí západní Evropy ho ve velkém množství čítá na kvalitní zemní plyn, takzvaný biometan. První projekty tohoto typu už fungují i v Česku a umožňují biometan vtláčet do plynárenské soustavy nebo ho využít například jako palivo pro dopravu. I proto se podle odborníků budou biometanové stanice v nadcházejících letech situovat do blízkosti velkých měst. Rozvoj produkce biometanu fandí i Evropská unie, která v něm vidí lokální udržitelný zdroj energie. Česko se postupně na větší rozšíření této technologie připravuje, a to vstřícnějším nastavením technických a ekonomických podmínek pro jeho produkci.

Zatímco v Česku je zavádění těchto řešení na úplném začátku, v jiných evropských zemích roste jejich počet velmi rychle. Podle posledních statistik asociace Gas Infrastructure Europe se aktuálně nejvíce biometanových stanic nachází ve Francii. Za prvních deset měsíců loňského roku již tam přibýlo přes 120, což je nejvíce ze všech evropských zemí. Dalšími zeměmi, kde počty biometanových stanic v posledních letech rostly nejrychleji, jsou pak Dánsko a Itálie. „Velkou tradici ve využívání biometanu mají například ve Švédsku nebo Švýcarsku, druhé největší množství výroben najdeme v Německu,“ řekl mistogedešedá představenstva České bioplynové asociace Jan Matějka. A dodal, že asociace se snaží podpořit vznik optimálních podmínek pro výrobu a obchodování s biometanem v rámci projektu REGATRACE z evropského programu Horizon 2020.

Podle něj situací v jednotlivých zemích ovlivňuje především dotační politika. Tato skutečnost tak ve finále promlouvá i do současného stavu v České republice. „Do roku 2015 se v nadstavbě vyvíjely stovky bioplynových stanic, které bioplyn využívaly k produkci elektrické energie a tepla, což bylo podpořeno provozní podporou. Ta však není zaměřena na výrobu biometanu, což tvoří ekonomickou bariéru pro vznik takových projektů,“ řekl Petr Novotný z Institutu cirkulární ekonomiky s tím, že situace se začíná pomalu měnit.

Podobný pohled v tomto směru sdílí i vedoucí biometanové sekce Českého sdružení pro biomasu CZ BIOM Martin Schwarz. Podle něj státy s nejrozvinutějším vtláčením biometanu do plynárenské sítě zavedly nejen finanční podporu pro výrobce biometanu, ale zároveň omezily i technické bariéry pro připojení do plynárenské sítě. „V ČR podpora pro výrobce biometanu výsada není a technická omezení stále existují,“ uvedl.

První projekty v Česku

Jedním z nich by v letošním roce měla být biometanová stanice v Litomyšli v areálu tamějšího zemědělského družstva. „Projekt bude svým rozsahem v Česku unikátní. Současná bioplynová stanice využívá ke kogenerační výrobě elektřiny a tepla by nově měla posloužit pro výrobu biometanu, který bude vtláčen do vysokotlakého plynovodu. Kromě toho bude biometan k dispozici i pro automobilovou dopravu v rámci CNG stanice,“ uvedla Monika Zitterbartová, výkonná ředitelka společnosti Hutira green gas, která realizaci tohoto projektu ve spolupráci s mateřskou společností Hutira – Brno zajišťuje.

Podle ředitelky Zemědělského družstva chovatelů a pěstitelů Litomyšl Jana Pečance bylo hlavním důvodem vybudování biometanové a CNG stanice snaha o smysluplné využití tepla, které vzniká při výrobě elektrické energie. „Díky čištění bioplynu na kvalitní zemní plyn dokážeme využít takřka veškerou energii, která vznikne fermentací na naší zemědělské bioplynové stanici. Technologie úpravy by měla přinést určité zjednodušení a zlevnění celého procesu využití energie,“ doplnil.

Podíl biometanu v plynárenské síti až 5 procent

Právě skutečnost, že pro teplo neexistuje v momentu jeho výroby efektivní využití a máli se, je typická pro řadu dalších ruženských bioplynových stanic. „Pokud je místo toho vyroben biometan, je možné ho dodat do sítě a tam ho ukládat, případně ho využít efektivně v jiném místě. Problém je v tom, že ne ve všech bioplynových stanicích je možné připojit do plynárenské rozvodné sítě,“ uvedl Petr Novotný. Podle něj však i přesto může do roku 2030 vzniknout v Česku okolo stovek projektů zajišťujících produkci biometanu.

Jestli optimističtější pohled pak nabízí i Martin Schwarz, podle kterého mohou za osm let produkovat biometan všechny současné výroby bioplynu v Česku, kterých je okolo 550. Zároveň však bude nejen na tom, zda se nastaví smysluplná finanční podpora pro výrobce biometanu ale i za běhu legislativně umožněno vtláčet biometan také do středotlakých plynovodů. Celkový podíl tohoto měla v ruženské plynárenské síti podle Novotného dosáhnout potenciálu okolo pěti procent. Některé evropské země přitom mají již nyní více než poloviční podíl biometanu ve svých sítích.

Situování poblíž větších měst

Zda by do budoucna mohlo dojít k celkové změně paradigmatu a bioplyn z bioplynových stanic nebo čištěn odpadních vod se tak namísto výroby elektřiny a tepla začal primárně využívat k čištění na biometan, bude podle Matějky záviset především na cenách elektřiny a plynu. Pokud by se pohybovaly ve stejných hodnotách jako v současnosti, stávající bioplynové stanice nebudou mít důvod ke změně technologie. „Utržví se bez provozní podpory situ a biometan tak bude otázkou výstavby nových provozoven,“ doplnil.

Další biometanové stanice v Česku budou podle Moniky Zitterbartové často situovány v blízkosti měst. „Důvodem je částečně vzdálenost pro potřeby do plynárenské soustavy a také možnost využít biometan jako pohonnou hmotu pro MHD či svoz odpadu. Čekáme proto, že další projekty biometanových stanic se budou nacházet především poblíž větších měst, ať už se bude jednat o modernizaci existujících bioplynových stanic či výstavbu nových,“ uzavřela výkonná ředitelka společnosti Hutira green gas.

Zdroj: Odpady

Novinky ze ostatních zemí REGATRACE

